

Dr. Florian RĂPAN

Dr. Marin Claudiu BIBIRIȚĂ

**MANAGEMENTUL
ORGANIZAȚIILOR DE SECURITATE
CONSTITUIREA ALIANȚELOR ȘI COALIȚIILOR MILITARE
ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII ȘI IMPLICAȚII PENTRU
SECURITATEA NAȚIONALĂ**

**„CEL CARE ÎȘI DOREȘTE PACE
TREBUIE SĂ SE PREGĂTESCĂ DE RĂZBOI”**

Flavius Vegetius Renatus, scriitor roman, 383 î.Hr.

Dr. Florian RĂPAN

Dr. Marin Claudiu BIBIRIȚĂ

MANAGEMENTUL ORGANIZAȚIILOR DE SECURITATE

**CONSTITUIREA ALIANȚELOR ȘI COALIȚIILOR
MILITARE ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII
ȘI IMPLICAȚII PENTRU SECURITATEA NAȚIONALĂ**

Copyright © 2014, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul
scris al **Editurii Pro Universitaria**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RĂPAN, FLORIAN

**Managementul organizațiilor de securitate :
constituirea alianțelor și coalițiilor militare în
contextul globalizării și implicații pentru
securitatea națională / Florian Răpan, Claudiu**

Marin Bibiriță. - București : Pro Universitaria, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-26-0150-8

I. Bibiriță, Claudiu Marin

355

INTRODUCERE

Încheierea Războiului Rece a marcat momentul în care lumea a intrat într-o nouă fază a evoluției sale, relevată de coexistența și confruntarea unor tendințe pozitive semnificative cu altele care generează amenințări și pericole. Vechea ordine mondială, bazată pe o logică bipolară – caracterizată de rivalitate și capacitate de anihilare reciprocă a unor blocuri de state – a dispărut, iar tranziția post bipolară s-a încheiat. Obiectivele principale ale acestei perioade s-au realizat, iar germenii construcției unei noi arhitecturi globale de securitate ocupă un loc tot mai important în cadrul preocupărilor comunității internaționale.

Dispariția bipolarității a determinat mutații esențiale în mediul de securitate internațional, aspect ce a evidențiat necesitatea regândirii conceptului de apărare. Analiza noilor riscuri și amenințări la adresa securității internaționale a condus la o nouă percepție a acesteia și a impus o altă orientare în domeniul apărării. Așa s-a ajuns la concluzia că securitatea statelor nu mai este amenințată de conflicte militare majore ci de surse de instabilitate cauzate de probleme de natură economică, socială, migrația internațională a persoanelor, extinderea riscurilor asimetrice prin înmulțirea numărului de rețele teroriste, creșterea dominației economice a unor state, degradarea mediului natural ș.a. Un rol primordial în răspândirea acestor surse de instabilitate îl are globalizarea care, conform argumentelor folosite în numeroase strategii de securitate ale unor actori internaționali, constituie principala provocare la adresa

securității. Putem spune că ne aflăm într-o etapă care se bazează pe o arhitectură a interdependenței și buneii colaborări între state, a participării efective la acțiuni comune și a parteneriatelor extinse. Securitatea devine, în aceste condiții, una colectivă, la fel cum și apărarea structurilor inter-operabile și a sistemelor unitare create prin coaliții sau alianțe este, prin toate componentele sale, colectivă.

Atacurile teroriste din 11 septembrie 2001 asupra Statelor Unite ale Americii, apreciate de unii specialiști în domeniu ca fiind un „cutremur politic” ce a lovit foarte puternic obiective simbolice importante pentru lumea democratică, au marcat un debut neașteptat de violent pentru secolul al XXI-lea și au deschis noi orizonturi în ceea ce privește viziunea asupra mediului de securitate internațional. Aceste evenimente nu au fost singulare, ele fiind urmate, în alte zone ale globului, de acțiuni criminale asemănătoare. Rezultatul a constat în declanșarea unui proces de profundă transformare a mediului de securitate și a generat, totodată, consecințe de durată care vor afecta profund comunitatea internațională.

De remarcat este și faptul că, odată cu ieșirea din „era tehnologiei clasice” și intrarea în „era tehnologiei informației”, societatea omenească a evoluat într-un ritm spectaculos din punct de vedere tehnologic, determinând gânditorii militari să își modifice în mod fundamental percepțiile despre război și confruntarea armată, ceea ce a condus la necesitatea regândirii sistemelor de apărare și securitate națională.

Civilizația umană cunoaște, astfel, un amplu proces de evoluție a inteligenței artificiale, iar această dezvoltare și-a pus într-un mod ireversibil amprenta asupra fenomenului militar contemporan. Schimbările survenite, atât în plan politic regional cât și global, prin apariția unor noi riscuri atipice, au impus o reconsiderare a măsurilor necesare asigurării securității statelor și, implicit, a rolului armatelor, a formelor și procedeelelor de acțiune adoptate de către acestea.

În aceste condiții, statele continuă să își sporească puterea în vederea creșterii securității, în mod individual sau în sistem de alianțe, situație care generează o incertitudine globală și care va dura până când actorii implicați într-o competiție agresivă pentru putere, în cele din urmă, vor împărți și cu ceilalți dilema apărării în privința insecurității și a incertitudinii, fapt ce va conduce la întărirea securității. Din această perspectivă, deținerea puterii și folosirea acesteia constituie o caracteristică foarte importantă a relațiilor internaționale.

Scopul acestei lucrări este de a analiza necesitatea și importanța creării de alianțe și coaliții militare în contextul globalizării și al mediului de securitate actual și de a evidenția implicațiile pentru securitatea națională.

În analiza noastră ne situăm în zona celor care apreciază că formarea de alianțe sau coaliții militare între state a devenit imperios necesară, ea fiind cerută de însăși realitatea vremurilor prezente în care securitatea nu mai este privită ca un atribut național ci este adresată prin măsuri comune de protejare a populației sau acțiuni preventive împotriva tuturor surselor de instabilitate, atât la nivel regional cât și global. Rolul și importanța creării acestora a crescut direct proporțional cu răspândirea globalizării, ale cărei efecte asupra mediului actual de securitate impun o gândire și o atitudine globală în ceea ce privește protejarea și promovarea intereselor naționale.

Prin studiul nostru ne propunem să arătăm că întărirea parteneriatelor și alianțelor existente între state, precum și formarea de parteneriate și alianțe noi, reduce considerabil probabilitatea apariției unui conflict între membri, fapt ce contribuie la susținerea interesului comun al țărilor de a menține și consolida pacea și securitatea la nivel internațional. Toate țările mapamondului sunt, în principiu, membre ale cel puțin unei organizații regionale sau interguvernamentale. În prezent, implicarea organizațiilor internaționale în sfera păcii și securității

regionale și cooperarea cu Organizația Națiunilor Unite a atins un nivel fără precedent. Deși în mod tradițional organizațiile regionale au fost create în baza unor obiective politice, economice sau pentru protecția mediului înconjurător, în ultimele decenii acestea au intrat și în sfera securității și au început să dezvolte capacități proprii necesare pentru prevenirea conflictelor și sprijinirea operațiunilor de menținere a păcii sau construcția post-conflict a statelor.

Primul capitol este destinat prezentării perspectivelor istorice și definirii fenomenului de globalizare, stabilirii determinărilor și tendințelor actuale ale acestui fenomen, precum și analizării impactului pe care globalizarea îl are asupra mediului de securitate internațional actual.

Pornind de la Strategia de securitate națională a României, putem considera globalizarea ca fiind provocarea numărul unu la adresa mediului de securitate. Fiind un proces permanent, ce are uneori efecte imprevizibile, cu implicații în toate sectoarele securității, atât militare cât și non-militare, acest fenomen determină statele să își adapteze continuu strategiile la cerințele mediului de securitate. Securitatea se transformă, prin urmare, într-un concept fluid, ce este în strânsă legătură cu interesele naționale, interese care, la rândul lor, se află într-o relație directă cu resursele și capacitățile naționale și care sunt influențate, în același timp, de schimbările din mediul internațional.

Cel de al doilea capitol continuă demersul nostru prin prezentarea delimitărilor conceptuale și perspectivelor istorice ale alianțelor și coalițiilor militare. Tot în acest capitol am analizat realitățile și perspectivele mediului de securitate internațional precum și rolul alianțelor și coalițiilor militare în modelarea acestuia.

În împrejurările actuale, a devenit evident faptul că definiția securității nu mai poate fi redusă decât la indicatorul *securitate*

militară. Există, astăzi, o *agendă a securității* mult schimbată, complexă și multi-dimensională (umană, socială, politică, militară, economică, ecologică), iar definirea conceptului de securitate capătă alte valențe în funcție de percepția diferiților actori statali sau non-statali. O perspectivă unanimă asupra modalităților și acțiunilor necesare pentru protejarea mediului de securitate nu poate fi obținută decât prin conștientizarea ideii că majoritatea provocărilor actuale constituie rezultatul existenței unor riscuri, amenințări și vulnerabilități comune, care implică soluții comune.¹

Formarea de alianțe sau coaliții militare a fost și este cerută, în principal, de necesitatea realizării unei apărări colective, aceasta reprezentând un angajament al tuturor statelor de a se proteja reciproc împotriva oricărei agresiuni venite din exterior. Apărarea colectivă presupune, totodată, atitudinea responsabilă a statelor respective față de protejarea și promovarea intereselor lor naționale.

Cum principalul scop al alianțelor și coalițiilor îl reprezintă concentrarea forțelor militare ale aliaților împotriva unui dușman comun din afara acestora, probabilitatea apariției unui conflict între membri se reduce considerabil, aspect ce constituie unul dintre beneficiile esențiale ale unei alianțe sau coaliții. Din acest punct de vedere, atât alianțele cât și coalițiile devin instrumente ale statelor, ca actori raționali în sistemul internațional, prin intermediul cărora își măresc capacitatea de a bloca intențiile adversarilor privind creșterea propriilor capacități de folosire a forței.

În cadrul capitolului al treilea am arătat rolul actorilor statali și non-statali în generarea alianțelor și coalițiilor militare. Totodată, am prezentat un scurt istoric al alianțelor României și

---

¹ Teodor, Frunzeti, Vladimir, Zodian (coordonatori), *Lumea 2007-Enciclopedie Politică și Militară*, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2007, p. 81.

am analizat angajarea țării noastre în alianțe și coaliții militare ca element primordial al strategiei de securitate națională.

Considerăm că, în prezent, Statele Unite ale Americii reprezintă singurul actor statal care dispune de capacitățile și experiența necesare realizării unei coaliții militare în măsură să acționeze pentru rezolvarea unei probleme de securitate la nivel global. De altfel, în calitate de actor non-statal, Alianța Nord-Atlantică se bazează, în principal, pe aceleași capacități militare de care dispun SUA.

Menținerea unui climat de pace și stabilitate a fost, este și va rămâne o preocupare permanentă a organismelor politico-militare atât la scară regională cât și internațională. În calitate de actori non-statali, Organizația Națiunilor Unite (ONU), Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), Uniunea Europeană (UE), Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și Uniunea Africană (UA) reprezintă singurele organizații care joacă, la această dată, un rol semnificativ în protejarea securității la nivel mondial.

Organizația Națiunilor Unite, care are între principalele obiective prevăzute în *Carta ONU* și pe cel de menținere a păcii și securității internaționale, este unica organizație globală, fiind compusă din 193 de state ale lumii.

Respectând principiile *Cartei ONU*, NATO, UE, OSCE și UA, în calitate de organizații regionale, au, de asemenea, printre obiectivele primordiale pe cel de întărire a securității prin reducerea riscului de apariție a conflictelor ca urmare a acțiunilor politico-diplomatice, militare, dialogului și cooperării între state.

România urmărește prin strategia de securitate națională protecția și apărarea valorilor și intereselor naționale. Pentru realizarea acestor obiective este nevoie de un efort național susținut conjugat cu acțiunile de colaborare și cooperare cu partenerii și aliații, în concordanță cu prevederile strategiei de